

Zločin u Paulin Dvoru

Izveštaji s praćenja glavne rasprave u trećem (drugom ponovljenom) postupku

19. i 20. rujna 2011. godine – treći (drugi ponovljeni) postupak

U ročišniku na web stranici Županijskog suda u Osijeku nije bila najava glavne rasprave u postupku protiv opt. Enesa Viteškića. Monitori Centra za mir nisu nazočili ročištima glavne rasprave održanim 19. i 20. rujna 2011. godine. Izveštaj je napisan na temelju sudskog zapisnika koji smo dobili od Predsjednika vijeća.

Ponovljeni postupak se provodi pred izmijenjenim vijećem za ratne zločine. Postupak je započeo objavom sastava vijeća i predmeta glavne rasprave. Nakon što je Predsjednik Vijeća utvrdio istovjetnost optuženika uzimanjem njegovih osobnih podataka, Zamjenik ŽDO iz Osijeka pročitao je neizmijenjenu optužnicu ŽDO iz Osijeka br. K-DO-68/2002. godine od 12. ožujka 2003. godine.

Opt. Enes Viteškić upoznat je s pravima iz čl. 4. ZKP¹. Rekao je da je razumio optužnicu, da će se dati svoju obranu u nazočnosti svoga izabranog branitelja te da se ne smatra krivim za kazneno djelo koje mu se stavlja na teret.

Dokazni postupak:

Saslušani su svjedoci **Dragutin Lizak, Anto Pranjić, Živko Katić, Stana Pokrajac, Ivan Delija, Anton Jelenić i Josip Urban.**

Svjedoci **Dragutin Lizak, Stana Pokrajac, Anton Jelenić i Josip Urban** iskazali su, nakon što im je Predsjednik vijeća pročitao njihove iskaze dane na ročištima za glavnu raspravu, da ostaju kod svojih ranijih iskaza. Zamjenik ŽDO iz Osijeka i branitelj ovim svjedocima nisu postavljali daljnja pitanja. Primjedbi na iskaze ovih svjedoka nije bilo.

Svjedok Anto Pranjić je, nakon što mu je pročitana iskaz s glavne rasprave od 27. studenoga 2006. godine, rekao da ostaje kod toga iskaza. Na upit Zamjenika ŽDO iz Osijeka rekao je: „nakon ovoga događaja ja iako sam poznavao pripadnike svoga voda nisam razgovarao sa istima o tome što se dogodilo kritične zgode jer to nisam niti želio. Svaka žena u selu je znala i pričala svoju priču što se te zgode dogodilo“².

Svjedok Živko Katić je, nakon što mu je pročitana iskaz s glavne rasprave od 22. siječnja 2007. godine, rekao da ostaje kod toga iskaza. Nakon što mu je predloženo da postoji razlika u iskazu danim na raspravi 22. siječnja 2007. godine s iskazom danim u predmetu br. Kir-1070 koji je dao dana 2. rujna 2002. godine, te nakon što mu je predložena ta razlika, rekao je: „da on nikada nije rekao da mu je sestra rekla da je među osobama koje su pobile njihove roditelje bila osoba nadimka „Čiča“ nego je rekao ono što je čuo da su bili „Danguba“ i „Zijo“ i još deset drugih osoba“³. Nakon što mu je

¹ Članak 4. ZKP (NN 62/03)

(1) Okrivljenik mora već na prvom ispitivanju biti obaviješten o djelu za koje se tereti i o osnovama optužbe.

(2) Okrivljeniku se mora omogućiti da se očituje o svim činjenicama i dokazima koji ga terete i da iznese sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist.

(3) Okrivljenik nije dužan iznijeti svoju obranu niti odgovarati na pitanja. Zabranjeno je i kažnjivo od okrivljenika ili druge osobe koja sudjeluje u postupku iznuđivati priznanje ili kakvu drugu izjavu.

² Zapisnik s ročišta za glavnu raspravu Županijskog suda u Osijek br. K-73/10, od 19. rujna 2011. godine, str. 4
3

Zapisnik s ročišta za glavnu raspravu Županijskog suda u Osijek br. K-73/10, od 19. rujna 2011. godine, str. 4

branitelj predočio iskaz Vide Kulaš iz koga proizlazi da je svjedok izjavio da ne zna počinitelja toga događaja i da ni od koga nije čula o počiniteljima toga događaja, niti je u svezi toga s kim razgovarala, svjedok je rekao da je to iskaz Vide Kulaš.

Svjedok Ivan Delija je, nakon što mu je pročitano iskaz s glavne rasprave od 27. studenoga 2006. godine, rekao da ostaje kod toga iskaza. Na upit Zamjenika ŽDO iz Osijeka je rekao da nije razgovarao sa Ivankovićem i sa Viteškićem nakon što su dovedeni u školu u Vladislavce. Na upit branitelja je rekao da „ovih 10 osoba iz tog drugog voda nisu dovedeni nego su, kako je već naprijed spomenuo, sami došli sa svojim zapovjednikom voda“⁴.

Pročitani su iskazi svjedoka Josipa Smoločića i Vladimira Burića.

Na ročištu za glavnu raspravu održanom **20. rujna 2011. godine**, u daljem toku dokaznog postupka, saslušani su svjedoci: **Ladislav Bognar, Petar Pavković i Dražen Aračić**.

Svjedoci **Ladislav Bognar i Petar Pavković** iskazali su, nakon što im je Predsjednik vijeća pročitao njihove iskaze dane na ročištima za glavnu raspravu, da ostaju kod svojih ranijih iskaza. Zamjenik ŽDO iz Osijeka i branitelj ovim svjedocima nisu postavljali daljnja pitanja. Primjedbi na iskaze ovih svjedoka nije bilo.

Svjedok Dražen Aračić je, nakon što mu je pročitano iskaz s glavne rasprave od 7. srpnja 2003. godine, rekao da ostaje kod tog iskaza. Na upit Zamjenika ŽDO iz Osijeka je rekao da se ne sjeća na koji način je njega Grošelj pozvao da dođe u školu na razgovor. Razgovor sa Grošeljom je obavio u holi škole. Razgovoru nitko osim njih dvojice nije nazočio. Ne sjeća se je li mu Grošelj rekao razlog dolaska u školu. Nakon što mu je predočen dio njegova iskaza iz istrage iz koga proizlazi da je u školu došao po pozivu Mirka Grošelja, te nakon što mu je predočen njegov iskaz od 7. listopada 2002. godine, svjedok je rekao da je na razgovor došao po pozivu, da je razgovarao sa Mirkom Grošeljom kako je to tada konstatirano na zapisnik o saslušanju svjedoka. Ponovio je da je Mirka Grošelja poznavao od ranije i nije znao da je bio djelatnik SIS-a. Ne sjeća se kako je došlo da je ispričao Mirku Grošelju što je radio prethodne večeri, vjerojatno ga je na to Mirko Grošelj naveo.

Pročitani su iskazi svjedoka Mladena Pavlovskog, Karla Gorinšeka, Franka Križmana, Peje Ćosića, Josipa Aračića.

Glavna rasprava nastavlja se dana 21. rujna 2011. godine u 9.00 sati.

21. rujna 2011. godine – nastavak dokaznog postupka

Ročište su pratili promatrači Centra za mir, nenasilje i ljudska prava iz Osijeka Veselinka Kastratović i Miren Špek, obitelj i prijatelji optuženoga

U nastavku dokaznog postupka saslušani su svjedoci: **Josip Uglik, Zvonimir Valenteković i Vlajko Petrović**.

⁴ Zapisnik s ročišta za glavnu raspravu Županijskog suda u Osijek br. K-73/10, od 19. rujna 2011. godine, str. 5

Sva trojica svjedoka su izjavila da, nakon što su im pročitani njihovi iskazi s ročišta za glavnu raspravu, ostaju kod svojih iskaza.

U daljem tijeku dokaznog postupka **branitelj optuženog** predložio je da se sasluša svjedok Nikola Ivanković na okolnost sudjelovanja njegova branjenika u izvršenju predmetnog kaznenog djela.

Zamjenik ŽDO iz Osijeka protivio se izvođenju toga dokaza jer se njegovim provođenjem ne bi utvrdile nove činjenice značajne za ovaj kazneni postupak.

Nakon vijeća i glasanja **Vijeće** je donijelo Rješenje kojim je uvažilo dokazni prijedlog branitelja optuženika. Na sljedećem ročištu za glavnu raspravu bit će saslušan svjedok Nikola Ivanković koji se nalazi na izdržavanju kazne zatvora u kaznionici u Požegi.

Sljedeće ročište za glavnu raspravu zakazano je za dan **10. listopada 2011. godine u 9.00 sati.**

10. listopada 2011. godine – nastavak dokaznog postupka
--

Ročište su pratili promatračica Centra za mir, nenasilje i ljudska prava iz Osijeka Veselinka Kastratović, predstavnik Ureda OEES-a u Zagrebu Đuro Ivković, obitelj i prijatelji optuženoga

U nastavku dokaznog postupak saslušan je svjedok Nikola Ivanković (koji je dovezen s izdržavanja kazne zatvora iz kaznionice u Požegi).

Svjedok Nikola Ivanković

Zapisnički je konstatirano: „Mogu reći da sam ja svoj iskaz dao na svom suđenju i tom iskazu nemam ništa za dodati“⁵.

Na upit Branitelja optuženika svjedok je rekao da je u vozilo „Caddy“ s kojim je bio zadužen i koji je služio za prijevoz hrane nikada nitko osim njega i kuharice nije ulazio, pa ni kritičnog dana, a to nije niti jedini „Caddy“ koji je bio u postrojbi. Rekao je da nije utvrđeno da je „Caddy“ s kojim je on bio zadužen dovezen kritične zgrade na mjesto događaja. Po njegovu sjećanju opt. Enes Viteškić prije kritičnog događaja bio je zadužen puškomitraljezom M-53.

Zamjenik ŽDO iz Osijeka predložio je da se u daljnjem tijeku dokaznog postupka pročitaju iskazi svjedoka koji su ispitani ranije a nisu ispitani neposredno na raspravi u ovom postupku.

Branitelj optuženika suglasio se s ovim dokaznim prijedlogom.

Predsjednik Vijeća pročitao je iskaze svjedoka: Borisa Dumenčića, Zdravka Andrića, Željka Petrovickog, Nikole Huđina, Ivana Čoline, Ivana Švabelja, Zdravka Vinogradca, Stjepana Čanga, Josipa Pavlinušića, Frane Kovačevića, Radoslava Milovića, Savke Katić, Dragomira Lapčevića, Daria Horvata, Stjepana Husnjaka, Darko Bobete, Slavka Kita, Davora Dobutovića, Ivice Jelenića,

⁵ U kaznenom postupku koji je vođen pred Županijskim sudom u Osijeku tada opt. Nikola Ivanković proglašen je krivim i osuđen, presudom br. K-18/93 od 6. travnja 2004. godine, na kaznu zatvora u trajanju od 12 godina. Presudom i Rješenjem Vrhovnog suda RH br. I Kž 1196/04 od 10. svibnja 2005. godine presuda u odnosu na ovog optuženika je preinačena i osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina. U tom postupku optuženik je iznosio svoju obranu. Sukladno odredbama ZKP uloga optuženika i uloga svjedoka nije ista u kaznenom postupku, stoga ja Nikolu Ivankovića u ponovljenom postupku protiv opt. Enesa Viteškića trebalo ponovo ispitati sukladno odredbama ZKP koje se odnose na ispitivanje svjedoka.

Zvonimira Kečkeša, Franje Pranjića, Pave Kečkeša, Gorana Sekereša, Damira Oreškovića, Željka Bradarića, Ivica Bradarića, Josipa Maleša, Obrada Simića, Nevenke Čandić, Mirjane Tepšić, Đurđice Ratković, Ivana Babića, Josipa Sića, Mate Gedžića, Darka Ropca, Miroslava Gicija, Velimira Gavrilovića, Živka Mijića, Vide Kulaš, Karla Gorinška. Pročitao je iskaz vještaka balističara Vedrana Nuića, vještaka psihijatra prof. dr.sc. Nikole Mandića, vještaka medicinske struke dr. Davora Strinovića.

Nakon pauze, u nastavku dokaznog postupka, izvršen je uvid u materijalne dokaze koji su sastavni dio ovoga kaznenog spisa.

Zamjenik ŽDO iz Osijeka nije imao primjedbi na izvedene materijalne dokaze.

Branitelj optuženika predložio je da se iz spisa izdvoje svi iskazi svjedoka Ante Pranjića, Franka Križmana, Dragutina Lizaka i Josipa Smolčića. Pojasnio je da je svjedok Ante Pranjić u svom iskazu govoreći o odlučnim činjenicama, i to na zapisnik Kir koji se vodio protiv nepoznatog počinitelja iskazao da je bio prisutan obavijesnom razgovoru koje je sa tada osumnjičenim Nikolom Ivankovićem vodio Vladimir Burić, tadašnji zapovjednik 68. bojne VP. Svjedok Pranjić je u svom iskazu reproducirao sadržaj toga iskaza. Obavijesnom razgovoru nije bio nazočan branitelj tada osumnjičenika. Svjedoci Franko Križman, Dragutin Lizak i Josip Smolčić o kritičnom događaju saznali su od Ante Pranjića, on mi je prepričao sadržaj obavijesnog razgovora.

Branitelj je nadalje predložio da se iz spisa izuzmu svi iskazi koji su pred ovim sudom uzeti pod oznakom Kir u postupku protiv nepoznatog počinitelja, jer je već u to vrijeme nedvojbeno osumnjičen bio Nikola Ivanković, stoga nije bilo uvjeta provesti ispitivanje bez nazočnosti njegova branitelja.

Zamjenik ŽDO iz Osijeka protivio se ovim prijedlozima Branitelja optuženika, navodeći da iskazi navedenih svjedoka nisu nezakoniti dokazi, kao što se protivio i drugom prijedlogu.

Vijeće je nakon vijećanja donijelo i objavilo Rješenje kojim je prihvatilo prijedlog Branitelja optuženika da se iz spisa izdvoje iskazi svjedoka Ante Pranjića, Franka Križmana, Dragutina Lizaka i Josipa Smolčića. Drugi prijedlog Branitelja je odbijen kao neosnovan. O odluci Vijeća strankama će biti dostavljeno rješenje na koje imaju pravo žalbe.

Sljedeće ročište za glavnu raspravu bit će zakazano pisanim putem.

14. svibnja 2012. godine – glavna rasprava

Nazočni: Veselinka Kastratović iz Centra za mir, nenasilje i ljudska prava iz Osijeka, otac, izvanbračna supruga i prijatelji opt. Enesa Viteškića, novinar

Kako je od zadnjeg ročišta za glavnu raspravu proteklo više od dva mjeseca, sukladno odredbi čl. 327. st.3. ZKP⁶ (iz 2003. godine), glavna rasprava je mora krenuti iz početka. Nakon što je pročitana optužnica ŽDO iz Osijeka br. K-DO-68/02 od 12. ožujka 2003. godine, opt. Enes Viteškić je izjavio da je optužnicu razumio i da se ne smatra krivim za kazneno djelo koje mu se citiranom optužnicom stavlja na teret.

⁶ Članak 327. st.3. ZKP:

(3) Glavna rasprava mora iznova početi i svi se dokazi moraju ponovno izvesti ako se rasprava drži pred drugim predsjednikom vijeća. Isto vrijedi i u slučaju ako je odgoda trajala dulje od dva mjeseca.

Na početku dokaznog postupka stranke i sudionici postupka suglasile su se da se pročitaju iskazi do sada saslušanih svjedoka, s tim da je branitelj opt. Enesa Viteškića predložio da se neposredno ispituju svjedoci: Ivan Delija, Antun Jelenić, Anto Pranjić, Nikola Ivanković i Vlado Burić na okolnost utvrđivanja statusa u kome je ispitivan Nikola Ivanković u Zapovjedništvu vojne policije. Zamjenik ŽDO iz Osijeka protivio se prijedlogu branitelja, jer je tijekom dosadašnjeg postupka utvrđeno u kom je statusu ispitivan Nikola Ivanković, a isto je utvrđeno i rješenjem Vrhovnog suda RH br. I –Kž – 842/11 od 28. veljače 2012. godine.

Vijeće je Rješenjem odbilo prijedlog branitelja za neposrednim ispitivanjem rečenih svjedoka. Nakon toga je Predsjednik vijeća pročitao iskaze svjedoka koji su tijekom ovoga postupka davali stoje iskaze, iskaze vještaka balističara, vještaka psihijatra i vještaka medicinske struke. Potom su pročitani materijalni dokazi.

Novih dokaznih prijedloga stranke i sudionici postupka nisu imali. Nakon toga ispitan je **opt. Enes Viteškić**, koji je ostao kod obrane koju je dao tijekom ovoga postupka. Zamjenik ŽDO iz Osijeka postavio mu je dva pitanja: gdje je bio kritične večeri, te je li nakon kritičnog događaja ispitivan od nadležnih vojno istražnih organa o tom događaju. Optuženik je rekao da se ne sjeća gdje je bio kritične večeri, ali da nije bio u Paulin Dvoru, te da je za zločin u Paulin Dvoru saznao u trenutku kada je ovaj postupak započeo.

Zbog dugotrajnosti današnjeg ročišta (trajalo je od 9,00 do 11,30 i od 12,00 do 13,55 sati), branitelj je zamolio prekid glavne rasprave, kako bi mogao pripremiti završnu riječ, koju danas ne može dati zbog zamora. S prijedlogom branitelja suglasio se zamjenik ŽDO iz Osijeka.

Novo ročište za glavnu raspravu, na kojoj će biti iznijeti završne riječi zakazano je za dan **16. svibnja 2012. godine u 13,00 sati**.

16. svibnja 2012. godine – govori stranaka

Nazočni: Veselinka Kastratović iz Centra za mir, nenasilje i ljudska prava iz Osijeka, otac, izvanbračna supruga i prijatelj opt. Enesa Viteškića, novinar

Zamjenik ŽDO iz Osijeka i branitelj opt. Enesa Viteškića predali su u spis pisane završne govore.

Zamjenik ŽDO iz Osijeka rekao je da je tijekom ponovljenog prvostupanjskog kaznenog postupka za zločin počinjen u Paulin Dvoru na nesumnjiv način utvrđeno vrijeme, mjesto i način izvršenja zločina. Jasno je utvrđeno da je optuženik postupajući, zajedno sa pravomoćno osuđenim Nikolom Ivankovićem i drugim NN pripadnicima HV, na način kako je to opisano u optužnici i dokazano tijekom postupka, prekršio odredbe međunarodnog humanitarnog prava. Optuženik je zaniijekao da je kritične zgođe bio u Paulin Dvoru, da je sudjelovao u ubojstvu civila, da je sudjelovao u odvoženju leševa i pokopu u vojnom skladištu u Lugu, te da su vojno istražni organi sa njim o tom zločinu obavili razgovor. Zamjenik ŽDO iz Osijeka analizirao je iskaze svjedoka koji su u suprotnosti s obranom optuženika. Naglasio je da su neki svjedoci tijekom ovog dugotrajnog prvostupanjskog postupka mijenjali svoje iskaze, no, u istrazi su jasno iskazivali o ulozi optuženika u ovom zločinu. Predložio je da se optuženik proglašuje krivim i osudi po zakonu, a da se posebno cijeni činjenica da je u Paulin Dvoru ubijeno osamnaest civila, ljudi starije životne dobi, te da posljedice toga zločina njihove obitelji i danas trpe.

Branitelj opt. Enesa Viteškića rekao je da je teško dati završnu riječ treći put u ovom postupku. Optuženom se stavlja na teret supočiniteljstvo kaznenog djela ratnog zločina. Obrana ne osporava da se zločin u Paulin Dvoru dogodio, ne osporava niti način na koji je taj zločin izvršen. Obrana ima primjedbu na optužni akt, jer tužiteljstvo u optužnom aktu nije utvrdilo broj i imena osoba

koje su taj zločin izvršile. Rekao je da je u Rješenju Vrhovnog suda RH, kojim je ukinuta prvostupanjska presuda Županijskog suda u Osijeku, utvrđeno da je u zločinu počinjenom u Paulin Dvoru sudjelovao sedam osoba, dok je svjedok Boris Dumenčić, koji je kritične zgrade vidio osobe koje izlaze iz vozila, s potkapama na glavama, rekao da ih je bilo pet. Branitelj je analizirao dvije indicije koje bi ukazivale na njegova branjenika. Rekao je da niti jedna od tih dviju indicija, što je vidljivo iz izvedenih dokaza, nije potvrđena, stoga njegov branjenik nema nikakve veze s počinjenim zločinom u Paulin Dvoru, niti ima veze s ukapanjem leševa u vojnom skladištu u Lugu. Analizirao je iskaz svjedoka koji je potvrdio tvrdnju njegova branjenika da je imao puškostrojnicu, a takvo oružje nije korišteno u izvršenju zločina u Paulin Dvoru. Predložio je da Sud donese oslobađajuću presudu za njegova branjenika.

Opt. Enes Viteškić pridružio se završnom govoru, ponovno naglasivši da on nikoga nije ubio.

Nakon toga Predsjednik vijeća je objavio da je glavna rasprava završena.

Prvostupanjska nepravomoćna presuda bit će objavljena **17. svibnja 2012. godine u 13,30 sati.**